

MINA UPPLEVELSER AV FIESTOR OCH ROMERIOR PÅ TENERIFFA

Det är nästintill omöjligt att hitta en dag när det inte är fiesta på någon av de kanariska öarna. Bara Teneriffa har omkring 30 officiellt sanktionerade partajdagar per år. Alla byar och städer har en, oftast flera, egna fiestor under året. Inget är för litet att firas. En nybyggd terrass, ett nytt vin eller kanske en ny ost. Allt firas, och allt finns med som kan tillfredställa sinnen. Vackra, färgglada kläder, mat och dryck i mängd och medryckande sång och musik. Det kan låta som en gammal klyscha, men faktum är att en fiesta, stor som liten, måste ses och framför allt upplevas. Det är inte lätt att i ord göra den rättvisa.

Med fiestorna har Spanien en oslagbar tradition för att anordna en fest. Oftast med en religiös prägel. Men det religiösa är uppblandat på ett charmigt och hämningslöst sätt med allt annat som hör till vid en glad och uppsluppen fest. Det är inte ovanligt att se byns präst eller en framstående politiker dansa vid den nyvalda fiestadrottningens sida i den glada processionen som drar genom gator och torg.

Romeriorna, dessa uppslupna lantfester, som firas i de flesta byar runt om på ön, blir alltmer populära. Alla byinnevånare fyller gatorna och så gott som alla är klädda i sina färgglada folkdräkter. Vagnar som dras av kor, oxar och hästar deltar i den glada processionen. Från vagnarna bjuds det frikostigt av mat och vin till alla som kantar vägen. Mellan varje vagn sjungs, spelas och dansas det av olika folklöregrupper. Från varje bar och gathörn hörs eggande toner och det är svårt att stå still. Ofta deltar även byns präst, som glatt dansar fram med ett antal glada damer runt sig. Kanske också delar av kyrkokören eller syföreningen, vad vet jag. Men charmigt är det att alla, oavsett bakgrund eller ålder, deltar så helhjärtat. Det är inte ovanligt att uppemot 25-30 000 människor gästar och deltar i en sådan här romeria, som pågår i flera dagar. Det kan låta tröttande, och det är det också. Men utrustar man sig med kamera, solhatt och ett par bekväma dansskor, och tar det lite lugnt med det lokala vinet som bjuds ut hinkvis, så får man en oförlömlig upplevelse.

En blomstermatta i La Orotava

Corpus Cristi i Orotava är den vackraste av alla fiestor och firas i mitten av juni. Gatorna täcks med konstnärligt utsmyckade blomstermattor och på torget skapas tavlor, oftast med bibliska motiv, av sand i olika färger. Sanden tas från nationalparken Las Cañadas vid Teides fot. Det är endast vid detta tillfälle man får ta något därifrån. Människor i tusental går sakta runt i staden och betraktar andäktigt allt det vackra. På kvällen går alla familjerna i Orotava till kyrkan iklädda sina allra finaste kläder. Ännu lite senare är det mäktigt att se den procession som går över alla dessa mattor av blommor och sand och som leds av höga ämbetsmän inom kyrkan. Att, som jag, glömma kameran hemma en sådan här gång kan lindrigt sagt orsaka några sömnlösa nätter.

I juni 2006 bodde jag i Puerto de la Cruz ett par dagar. Jag skulle besöka Corpus Cristi i Orotava och ville inte köra hem hela vägen på kvällen.

Som bonus, utan att jag planerat det, så fick jag uppleva två fiestor till. I hamnen i Puerto firade man det stora getabadet. Alla herdar kom ner till strandkanten med sina hjordar. Sedan togs getterna ut i vattnet, en och en, och doppades ner en gång under vattnet. Mängder av människor beskådade skådespelet. Det var ett liv och ett kiv utan like. Getterna protesterade först, men bråkade lättat när de fick springa in till stranden igen. Djurskötarna gjorde konst i vattnet. Ibland doppade de sig själva samtidigt med geten. Folk skrattade och skrek. Till slut kom även ryttare ner i vattnet och doppade både sig själva och hästarna. När vi tittat så där ca tre timmar så började vi tycka att vi sett nog. Men oupphörligen kom det nya hjordar ner för backarna mot stranden. Och så vitt jag förstår så gick det inte en obadad get från Puerto den kvällen.

Senare samma kväll firades "Solens Ankomst" på stränderna runt Puerto de la Cruz. Ett stort evenemang som samlat tusentals människor. Fullt av eldar tändes på stränderna och det grillades säkert här och där. Runt varje eld sjöngs det och man spelade olika instrument och dansade. En fantastisk syn att se alla de hundratals eldar som brann hela natten och som speglades i vattnet. Detta är ett gammalt firande som har sina rötter långt tillbaka i guanchetider. Och tro mig. När röken låg som tätast, och musiken var som vildast så hade då inte jag blivit förvånad om jag mött en livs levande guanche. Stämningen var klockren och glädjrik. Och inte förrän solen började gå upp, släcktes den sista elden.

Den lilla byn Taganana når man efter att ha åkt en väg, som tills för bara några tiotal år sedan var en åsnestig. Taganana har en kyrka och i den kyrkan finns en liten Kristusfigur som man firar andra veckan i maj varje år. Allt började en dimmig natt i februari 1870. Fyrvaktaren Antonio Lopez hörde ljudet som han hade hört så många gånger förr från ett fartyg i nöd. Det fanns dock inte mycket folket på land kunde göra för att hjälpa. Vattnen utanför Teneriffas nordöstra hörn var farliga och det franska fartyget "Flachat" var bara ett i raden av alla de som gick till botten där. Några spår av liv kunde inte hittas morgonen därpå, men en liten förseglad låda hade flutit i land. I den låg en Kristusfigur. Detta skapade stor uppståndelse. Byborna bar den lilla figuren till sin kyrka, och man började genast fira och tillbe den. Och nu hade "Den helige Kristus från skeppsvraket" blivit en del av Tagananas historia. Detta är säkert en ganska typisk historia, om hur det kunde gå till. Under sommaren firas en mängd religiösa fester runt om på ön. Bara i Taganana har man två helgon till att fira. Santa Catalina och Virgen de las Nieves. Helgonen lämnar sina kyrkor, burna på starka armar, och till ackompanjemang av folkmusik förs de sedan runt, följda av både troende och turister.

Den 30 november firas San Andres. Samtidigt passar man på att fira årets nya vinskörd. Alla städer och byar på norra Teneriffa är inblandade i denna festlighet, då alla vingårdar och källare öppnar sina portar och alla vänner och besökare är välkomna att smaka det nya vinet. I Icod de los Vinos firar man på ett speciellt sätt. Alla intresserade bygger en bräda, att användas för en eller flera personer, som gnids in med ett slags fett. Sedan är det dags att under buller och bång åka ner för de brantaste backarna i byn. Detta ska minna om hur man i forna dagar rullade ner de stora vintunnorna till havet för rengöring. I Puerto de la Cruz har detta firande tagit lite andra former. Där drar man pannor och grytor längs gatorna, för att åstadkomma så mycket oljud som möjligt. Det börjar dock väldigt gulligt på förmiddagen med små flickor och pojkar, som åtföljda av entusiastiskt fotograferande föräldrar, drar några tomma coca-colaburkar i ett snöre. Allt efter som dagen övergår i kväll så blir det värre och värre. Framemot midnatt ser man

betydligt större flickor och pojkar komma dragandes med gamla kylskåp, spisar och microvågsugnar. Ljudet är öronbedövande.

Svarta Madonnan i Candelaria är Kanarieöarnas skyddshelgon. Hon hedras varje år i augusti. Hon bärs då ut ur basilikan i Candelaria och förs i procession runt på stadens gator. Enligt gammal sed så ska man vandra de olika pilgrimsstigarna till Candelaria och tusentals personer vandrar fortfarande från olika delar av ön natten innan själva fiestan. Innevånare med skådespelartalanger ger varje år en liten föreställning om hur det gick till när guancherna (öns urbefolkning) för några hundra år sedan fann den lilla figuren föreställande en madonna med ett barn på den svarta stranden.

Alla fiestor har sin egen särprägel, och en som sannerligen har det i övermått är Fiesta de los Corazones i Tejina. Tre hjärtan tillverkas av boende på tre gator i byn, och tävlar sedan i skönhet på torget där de ställs upp bredvid helgonet San Bartolome som placerats i kyrkdörren. Hjärtanen är utsmyckade med blommor, kakor och frukter. De är ca 12 meter höga och väger hundratals kilon. Det behövs 25 män att bära ett enda hjärta. Under mycket glam och stoj så ömsom hyllas ömsom häcklas de tre hjärtanen. Slutligen utses en vinnare och där skulle man ju kunna tänka sig att fiestan slutar. Men man hämtar bara andan inför nästa händelse. Ett vattenkrig på torget som pågår en hel eftermiddag. Alla som beträder torget har man rätt att spruta vatten på. Man använder allt från oskyldiga små vattenpistoler till skräckinjagande hemmabyggen. Denna originella fiesta pågår i två veckor och avslutas med att man jagar en raggig och tovig figur längs byns gator. Slutligen bränns han upp i ett stort fyrverkeri och det markerar att fiestan är slut och att allt återgår till det normala.

När man skriver om fiestor så är det omöjligt att förbigå den största av dem alla. Fiestornas fiesta. Carnevalen i Santa Cruz. Fyrtio dagar innan påsk drar det igång och sedan gungar hela ön i heta sambatakt under flera veckor. Paraderna är långa, färgsprakande och högljudda och karnevalsdrottningarnas klänningar blir bara högre, bredare och tyngre för varje år som går. Detta är ett spektakel som sannerligen satt Santa Cruz de Tenerife på världskartan. Näst efter Rio, störst i världen.

Sardinens begravning

Avslutningen på fiestan markeras ofta av att en sardin flyger i luften i ett hejdundrande fyrverkeri. Sardin, tillverkad av papper och trä, symboliserar fiestans själ. Att begrava den innebär början till slutet på den långa festen. Från början ansågs Sardinens begravning vara ett något utmanande inslag. Ett slags hämnd mot överheten som begränsade folks frihet under hela resten av året. Under själva begravningen följer en massa sörjande änkor (män klädda i svarta raff-se) sardinens sista färd mot avskjutningsplatsen. Nu hoppas jag att ni minns vad jag skrev i början. Vissa saker måste ses, och kan inte beskrivas med ord. Änkorna är upplösta i tårar över att den fröjdefulla tiden nu är slut och man gråter hinkvis med tårar.

Efter fiestans slut vill man nog helst gå hem och vila. Men vill man ha en totalupplevelse så bör man gå in i närmaste kyrka på vägen hem. Troligtvis får man då se en och annan trött fiestafirare som slinker in för att be om syndernas förlåtelse innan de till slut snubblar hem till en välförtjänt vila. Men tro inte att vilan blir så speciellt långvarig, för snart är det dags igen. Dags att glida in i festkostymen. Dags att suga upp den härliga fiestaatmosfären och festa loss hela natten lång, som egentligen bara en äkta canarier kan.

Bilder: Eva Bruce

Eva Bruce 2007